

ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

: กรณีศึกษาบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอบูรี จังหวัดนครราชสีมา

Cost and Return of Nile Tilapia

: Case Study of Ban Mabkrad, Khok Krachai Sub-District, Khon Buri District,
Nakhon Ratchasima Province

นลินี อัสวาทิติสกุล¹, กิ่งแก้ว บุญสุข² และณิชฎา กิระติอุไร³

Nalinee Adsawatithisakul¹, Kingkeaw boonsuk² and Nichada keeratiu-rai³

^{1,2,3} อาจารย์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

^{1,2,3} Lecturer in the Faculty of Management Science, Bachelor of Accountancy,

Nakhonratchasima Rajabhat University

อีเมล: nalinee.w@nrru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

29 สิงหาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

19 ตุลาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

9 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอบูรี จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอบูรี จังหวัดนครราชสีมา ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมประมงที่มีประสบการณ์การเลี้ยงไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) นำมาวิเคราะห์หาต้นทุนและผลตอบแทน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.25 การประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 62.50 รายได้จากการเลี้ยงปลานิล 77,938 บาทต่อกระชัง มีต้นทุนรวม 67,564.67 บาทต่อกระชัง ประกอบด้วยต้นทุนผันแปร 64,916.67 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 96.08 และต้นทุนคงที่ 2,648 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 3.92 กำไรสุทธิ 10,373.33 บาทต่อกระชัง มีอัตรากำไรร้อยละ 13.31 และจุดคุ้มทุน 294.88 กิโลกรัมต่อกระชัง

คำสำคัญ: ต้นทุน, ผลตอบแทน, จุดคุ้มทุน, ปลานิล

ABSTRACT

The main purpose of the research was to study the costs and returns of Tilapia farming in the Cage at Ban map Krat, Khok Krachai sub-district, Khonburi district, Nakhon Ratchasima province. The sampling group was 16 fish farmers with at least 5-year experience

who were registered with The Department of Fisheries. The data was collected by In-depth interviews and analyzed to find out the costs and returns. The results revealed that majority of responders were females (56.25%) between the ages of 41-50 (43.47%) with elementary education level (56.25%). and, the main occupation was Tilapia cage-farming (62.50%) with an average earning of 77,938 baht/cage. The total cost was 67,564.67 baht/cage including the variable cost was 64,916.67 baht/cage (96.08%) and the fixed cost was 2,648 baht/cage (3.92%). The net profit was 10,373.33 baht/cage, the profit margin was 13.31 % and the break-even point was 294.88 kg./cage.

Keywords: Cost, Return, Break-Even Point, Nile Tilapia

บทนำ

ปลานิล (Nile Tilapia) เป็นปลาน้ำจืดชนิดหนึ่งซึ่งมีคุณค่าทางเศรษฐกิจนับตั้งแต่ปี 2508 เป็นต้นมา เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระราชทานพันธุ์ปลาแก่กรมประมง เพื่อขยายพันธุ์ส่งเสริมให้ประชาชนเลี้ยง จึงส่งผลให้มีการเลี้ยงปลานิลอย่างกว้างขวาง เพราะปลานิลสามารถเลี้ยงได้ในทุกสภาพ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้การเพาะเลี้ยงใช้เวลาเพียงแค่ระยะเวลา 150 – 169 วัน/รุ่น อีกทั้งมีคุณค่าทางโภชนาการ โปรตีนสูงและรสชาติดีมีผู้นิยมบริโภคกันอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถประกอบอาหารได้หลายหลากรูปแบบ ตลาดมีความต้องการอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจากข้อมูลราคาขายส่งหน้าฟาร์มของปลานิลในปี 2563 เฉลี่ยอยู่ที่โลละ 56.11 บาท และในปี 2564 เฉลี่ยอยู่ที่โลละ 56.27 บาท ในส่วนของราคาขายปลีกของปลานิลในปี 2563 เฉลี่ยอยู่ที่โลละ 73.23 บาทและในปี 2564 เฉลี่ยอยู่ที่โลละ 73.74 บาท จะเห็นว่าแนวโน้มราคาที่สูงขึ้น ในส่วนของมูลค่าการส่งออกปลานิลปี 2564 มูลค่า 178.9 ล้านบาท และมูลค่าการส่งออกปลานิลปี 2563 มูลค่า 155.7 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกปลานิลปี 2564 กับ 2563 จะเห็นว่ามูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 19.4 และปริมาณการส่งออกปลานิลปี 2564 จำนวน 5,348.8 ตัน และปริมาณการส่งออกปลานิลปี 2563 จำนวน 4,480.5 ตัน เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการส่งออกปลานิลปี 2564 กับ 2563 จะเห็นว่าปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 14.9 (เกวลิน หนูฤทธิ์, 2564) และจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าแนวโน้มตลาดปลานิลการขยายตัวจากต่างประเทศและราคาปลานิลภายในประเทศมีแนวโน้มการสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ที่เลี้ยงปลานิลสามารถเป็นรายได้หลักหรือรายได้เสริมของครอบครัวได้

จังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งผลิตปลานิลเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศ โดยมีพื้นที่เลี้ยงครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอครบุรี อำเภอโนนสูง และอำเภอบ้านเหลื่อม (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง, 2563) ซึ่งพื้นที่บ้านมาบราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิล โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในพื้นที่ได้ทำเกษตรพันธสัญญา (contract farming) เป็นการประกันราคา รับซื้ออยู่ระหว่าง 50 – 60 บาทต่อกิโลกรัม กับบริษัทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา ภายใต้

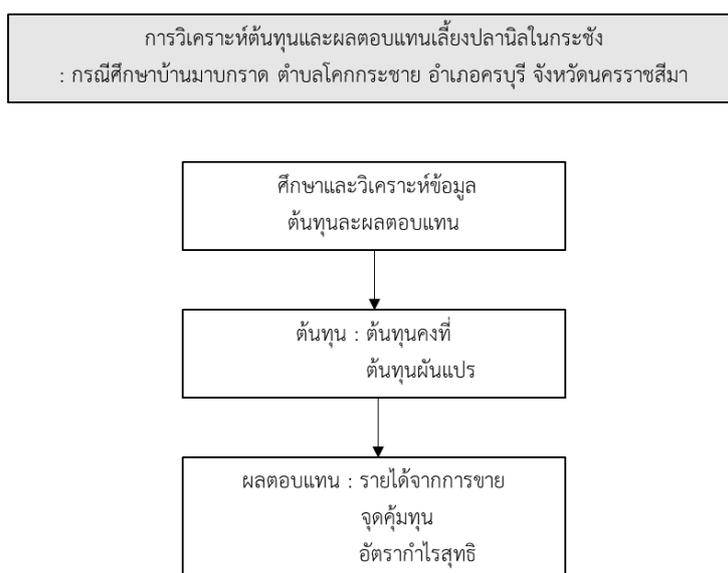
การกำกับดูแลของสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ติดกับเขื่อนลำแชะ ทำให้สามารถเลี้ยงปลานิลในกระชังได้ตลอดทั้งปี โดยในระยะเวลา 1 ปี สามารถเลี้ยงปลานิลในกระชังได้ 2 – 3 รุ่น ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศของปีนั้น ซึ่งจากการสำรวจของคณะผู้วิจัยพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังของบ้านมาบกราดยังไม่ทราบข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังที่ถูกต้องของตนเอง โดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่ถูกต้อง จะทำให้สามารถใช้ข้อมูลต้นทุนไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (พรรณนิภา รอดวรรณะ, 2560)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังพื้นที่บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา เพื่อช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ทำให้สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเกิดความมั่นคงในชีวิตและทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลบ้านในกระชังบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 26 ราย (สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา, 2564) กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมประมงจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 16 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sample) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การเลี้ยงไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 16 ราย (สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา, 2564)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ (อาชีพหลักและอาชีพเสริม)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลานิล
3. ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของการเลี้ยงปลานิล

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กับผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 16 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลานิล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และแสดงผลจำนวนร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลานิล ซึ่งมีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แสดงผลจำนวนร้อยละ (Percentage) มาวิเคราะห์ต้นทุนโดยการแบ่งเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร (พรรณานิภา รอดวรรณะ, 2560)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนของการเลี้ยงปลานิล ซึ่งมีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แสดงผลจำนวนร้อยละ

(Percentage) สูตรสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล (เขาวรรักษ์ สุขวิบูลย์, 2564) ประกอบด้วย อัตรากำไรสุทธิ โดยใช้สูตร (กำไรสุทธิ/ยอดขาย) X 100 และจุดคุ้มทุน โดยใช้สูตร ต้นทุนคงที่ / กำไรส่วนเกินต่อหน่วย

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัยต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง : กรณีศึกษาบ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา สามารถแบ่งได้ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ (อาชีพหลักและอาชีพเสริม) โดยการใช้การแจกแจงความถี่และการแสดงผลจำนวนร้อยละดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	7	43.75
1.2 หญิง	9	56.25
รวม	16	100.00
2. อายุ		
2.1 20 ปี หรือต่ำกว่า	0	0.00
2.2 21 – 30 ปี	0	0.00
2.3 31 – 40 ปี	2	12.50
2.4 41 – 50 ปี	7	43.75
2.5 51 – 60 ปี	3	18.75
2.6 61 ปีขึ้นไป	4	25.00
รวม	16	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ระดับประถมศึกษา	9	56.25
3.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	5	31.25
3.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	2	12.50
3.4 ระดับปริญญาตรี	0	0.00
รวม	16	100.00
4. ประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชัง		
4.1 อาชีพหลัก	10	62.50
4.2 อาชีพเสริม	6	37.50
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.25 การประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 62.50

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลานิล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของการเลี้ยงปลานิลในกระชัง โดยการหาค่าเฉลี่ย และแสดงผลจํานวนร้อยละ (Percentage) มาวิเคราะห์ต้นทุนโดยการแบ่งเป็นต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ประเภทต้นทุน	ต้นทุน (บาท/กระชัง)	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร		
ค่าพันธุ์ปลานิล	4,500.00	6.66
ค่าอาหาร	33,200.00	49.14
ค่ายา	341.67	0.51
ค่าแรงงานในการเลี้ยงปลา	22,500.00	33.30
ค่าแรงงานในการจับปลา	1,000.00	1.48
ค่าน้ำมันรถ	3,375.00	
รวมต้นทุนผันแปร	64,916.67	5.00
ต้นทุนคงที่		96.08
ค่าเสื่อมราคากระชัง	2,348.00	3.48
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	300.00	0.44
รวมต้นทุนคงที่	2,648.00	3.92
รวมต้นทุน	67,564.67	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังมีต้นทุนโดยเฉลี่ยต่อ 1 กระชัง เท่ากับ 67,564.64 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร 64,916.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 96.08 โดยในส่วนต้นทุนผันแปรนั้น ต้นทุนที่มากที่สุด คือ ค่าอาหารสำหรับการเลี้ยงปลานิล 33,200 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.14 รองลงมา คือ ค่าแรงในการเลี้ยงปลา 22,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.30 และต้นทุนคงที่ 2,648 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.92 โดยในส่วนต้นทุนคงที่นั้น ต้นทุนที่มากที่สุด คือ ค่าเสื่อมราคากระชัง 2,348 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.48 รองลงมา คือ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.44

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แสดงผลจำนวนร้อยละ (Percentage) อัตรากำไรสุทธิ และจุดคุ้มทุน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลตอบแทน และจุดคุ้มทุนของการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

	จำนวนเงิน
ผลผลิต (กิโลกรัม/กระชัง)	1,450.00
ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม)	53.75
ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย (บาท/กิโลกรัม)	44.77
ต้นทุนคงที่ (บาท/กระชัง)	2,648.00
รายได้จากการขาย (บาท/กระชัง)	77,938.00
ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลรวม (บาท/กระชัง)	67,564.67
กำไร (ขาดทุนสุทธิ) (77,938 – 67,564.67)	10,373.33
อัตรากำไรสุทธิ (%) $(10,373.33/77,938)*100$	13.31
จุดคุ้มทุน (กิโลกรัม) $2,648/(53.75 - 44.77)$	294.88

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลานิลในกระชังต่อกระชัง ประกอบด้วย รายได้จากการขายปลานิล คือ 77,938 บาทต่อกระชัง กำไรสุทธิ 10,373.33 บาทต่อกระชัง อัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 13.31 และจุดคุ้มทุนต่อกระชัง 294.88 กิโลกรัมต่อกระชัง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย อำเภอบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.25 การประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 62.50 เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในพื้นที่บ้านมาบกราด ส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินในการปลูกพืชเป็นของตนเอง จึงทำการเลี้ยงปลานิลในกระชังบริเวณรอบเขื่อนลำแหวะเป็นอาชีพหลัก โดยการขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา และอาชีพเสริมเป็นรับจ้างทั่วไป

ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลบ้านมาบกราด จำนวน 67,564.67 บาทต่อกระชัง จำแนกเป็นต้นทุนผันแปร จำนวน 64,916.67 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 96.08 และต้นทุนคงที่ จำนวน 2,648 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 3.92 ซึ่งต้นทุนที่สูงที่สุด คือ ต้นทุนค่าอาหาร จำนวน 33,200 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 49.14 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณีภูธรุณิน เอื้อศิลป์ และช่อพกา ดวงมณี (2562) ทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง (จังหวัดหนองคาย) ระหว่างปีการผลิต 2562 พบว่า ผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังส่วนใหญ่เลี้ยงปลานิลเป็นอาชีพ

หลัก คิดเป็นร้อยละ 58.33 ต้นทุนในการเลี้ยงปลาชนิด ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร 12,545.79 บาทต่อตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 98.36 และต้นทุนคงที่ 209.61 บาทต่อตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.64 ซึ่งต้นทุนที่สูงที่สุดคือ ต้นทุนค่าอาหารปลา 9,568.40 บาทต่อตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 75.02 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย ฮะทะโชติ และคณะ (2563) ทำการศึกษาต้นทุน ผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิล (*Oreochromis Nile Tilapia*) ในจังหวัดสกลนคร พบว่า ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังทั้งหมดเฉลี่ย 31,686.82 บาทต่อกระชัง หรือ 54.92 บาทต่อกิโลกรัม โดยต้นทุนที่สูงที่สุดคือ ต้นทุนค่าอาหาร 20,000 บาทต่อกระชัง คิดเป็นร้อยละ 63.12

ผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราด รายได้จากการขายปลานิล 77,938 บาทต่อกระชัง โดยมีราคาขายเฉลี่ย 53.75 บาทต่อกิโลกรัม กำไรสุทธิ 10,373.33 บาทต่อกระชัง เมื่อวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 13.31 เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนและการบริหารต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ธัญลักษณ์ วิจิตรสารวงค์, 2560) และจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 298.42 กิโลกรัมต่อกระชัง จะเห็นว่ารายได้จากการขายปลานิลในกระชังของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบ้านมาบกราดค่อนข้างสูง เนื่องจากมีการทำเกษตรพันธสัญญาเป็นการประกันราคาซื้อขายอยู่ระหว่าง 50 – 60 บาทต่อกิโลกรัม ราคาเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลกับบริษัทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธินิน เอื้อศิลป์ และ ช่อพกา ดวงมณี (2562) ทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง (จังหวัดหนองคาย) ระหว่างปีการผลิต 2562 คือ ผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง ทำสัญญาซื้อขายกับบริษัท จำนวน 101 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.52 ของกลุ่มตัวอย่าง ส่งผลให้รายได้จากการขายปลานิลในกระชังค่อนข้างสูง ราคาขายเฉลี่ย 61.10 บาทต่อกิโลกรัม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ เลียงยงค์ (2562) ทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดอ่างทอง พบว่า ราคาขายเฉลี่ย 74.53 บาทต่อกิโลกรัม กำไรสุทธิ 24.57 บาทต่อกิโลกรัมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชากัทร บุญรัตน์ และคณะ (2566) ทำการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลากระพง ปลานิลและปลากดเหลือง พบว่า ราคาจำหน่ายซึ่งเป็นราคาผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการเลี้ยงปลานิลในกระชัง เฉลี่ยอยู่ที่ 70 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ควรบันทึกต้นทุนตามแบบฟอร์มต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชังอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ควรศึกษาต้นทุนผันแปรที่ส่งผลต่อต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหาร เพื่อหาแนวทางการลดต้นทุน ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น

3. เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านมาบกราด ควรรวมตัวเป็นกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองกับบริษัทที่ทำเกษตรพันธสัญญา โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหารที่ค่อนข้างสูง โดยทำการจัดซื้อในรูปแบบกลุ่ม เพื่อให้ได้ราคาที่ถูกลง และได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานราชการมากขึ้น ทั้งด้านความรู้ งบประมาณ วิธีการเลี้ยงปลานิลในกระชังที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับผู้สนใจการทำวิจัยเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังในครั้งต่อไป ควรเพิ่มประเด็นอื่น ๆ เช่น การลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง แนวทางการบันทึกต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง เพื่อใช้เป็นต้นแบบการในการบันทึกต้นทุนให้กับพื้นที่อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง. (2563). *สถิติผลผลิต การเลี้ยงสัตว์น้ำจัดประจำปี 2563*.

กรุงเทพฯ: กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

เกวณีน หนูฤทธิ. (2564). *สถานการณ์สินค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2564*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2565. จาก

<https://www.fisheries.go.th/strategy/fisheconomic/Monthly%20report/tilapia>.

ณรงค์ เลียนรงค์. (2562). *การศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำเจ้าพระยา*

จังหวัดอ่างทอง. อ่างทอง: สำนักงานประมงจังหวัดอ่างทอง กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ณัฐธินันท์ เอื้อศิลป์ และ ช่อพกา ดวงมณี. (2562). ต้นทุนและผลตอบแทนของการเพาะเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขง (จังหวัดหนองคาย) ระหว่างปีการผลิต 2562. *Journal of Business, Economics and Communications*, 16(3), 144 - 162.

ณิชากัทธ บัญรัตน์, ซอฟวาน สะตอป่า และตอริก หมาดจามัง. (2566). เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลากระพง ปลานิลและปลากดเหลือง. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 5* (หน้า 155 - 162). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธัญลักษณ์ วิจิตรสารวงศ์. (2560). *วิเคราะห์เจาะลึกรายงานทางการเงินและการประเมินมูลค่าตราสารทุน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พรรณนิภา รอดวรรณ. (2560). *การบัญชีต้นทุน : หลักและกระบวนการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวรักษ์ สุขวิบูลย์. (2564). *รายงานทางการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.

สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา. (2564). *ฐานข้อมูลด้านประมง*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 5 เมษายน 2564. จาก https://www4.fisheries.go.th/local/index.php/main/view_activities/18/68164.

สิทธิชัย สะทะโชติ, เกตุณภัส ศรีไพโรจน์, อรพินท์ จินตสถาพร และ ศรีน้อย ชุ่มคำ. (2563). ต้นทุนผลตอบแทนการเลี้ยงปลานิล (*Oreochromis niloticus*) ในจังหวัดสกลนคร. *วารสารแก่นเกษตร* 48(4), 727 - 732.